

**ВСП «Козелецький фаховий коледж ветеринарної медицини
Білоцерківського національного аграрного університету»**

Циклова комісія спеціальної (професійної та практичної) підготовки

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Заступник директора

з навчальної роботи

Оксана Галай

“ ” 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОХОРОНА ПРАЦІ В ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ»

галузь знань **21 «Ветеринарна медицина»**

спеціальність **211 «Ветеринарна медицина»**

відділення **«Ветеринарна медицина»**

2024 рік

Програма навчальної дисципліни «Охорона праці в ветеринарній медицині» для здобувачів фахової передвищої освіти за напрямом підготовки 21 «Ветеринарна медицина», спеціальність 211 «Ветеринарна медицина», Освітньо-професійна програма «Ветеринарна медицина»

Розробник: Юрій Колесниченко

Програму розглянуто на засіданні **циклової комісії спеціальної (професійної та практичної) підготовки**

Протокол № 1 від “ ” _____ 2024 року

Голова циклової комісії спеціальної (професійної та практичної) підготовки

_____ Тамара Шарак
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № від “ ” _____ 20 року №

Голова циклової комісії спеціальної (професійної та практичної) підготовки

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № від “ ” _____ 20 року №

Голова циклової комісії спеціальної (професійної та практичної) підготовки

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

I. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Галузь знань	<u>21 «Ветеринарна медицина»</u>
Напрямок підготовки, спеціальність	<u>211 «Ветеринарна медицина»</u>
Освітньо-кваліфікаційний рівень	фаховий молодший бакалавр
Характеристика навчальної дисципліни	
Статус дисципліни	обов'язкова
Рік підготовки:	II або III
Семестр	4 або 6
Кількість кредитів	3
Кількість модулів	2
Кількість тижневих аудиторних годин	4
Вид підсумкового контролю	екзамен

Розподіл обсягу годин							
Курс	Семестр	Всього	у т.ч.				
			лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота	підготовка до підсумкового контролю та проходження
II	6	90	38	6		16	30
III	6	90	38	6		16	30

II. ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці в ветеринарній медицині» складена відповідно освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина», яка затверджена на засіданні Педагогічної ради ВСП «Козелецький фаховий коледж ветеринарної медицини БНАУ» від _____р. протокол №____, стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина, затвердженого наказом МОН України від 30.11.2021 року № 1285.

Програма навчальної дисципліни «Охорона праці в ветеринарній медицині» вивчається впродовж 90 годин (3 кредитів), з яких лекцій – 34 години, практичних занять – 6 годин, самостійної роботи студентів – 50 годин.

Метою викладання навчальної дисципліни “Охорона праці в ветеринарній медицині” є формування у майбутніх фахівців умінь і навичок для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов’язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у ветеринарній медицині і тваринництві.

Завданнями вивчення дисципліни "Охорона праці в ветеринарній медицині" є забезпечення гарантій збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах та у сфері надання ветеринарних послуг, безпечного виконання робіт через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну і власну безпеку.

Очікувані результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- законодавчо-нормативну базу з охорони праці
- управління охороною праці в організації
- систему державного нагляду за охороною праці
- порядок атестації робочих місць на відповідність нормативним актам про охорону праці
- порядок розслідування та облік нещасних випадків
- небезпечні та шкідливі виробничі фактори
- санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці
- правила охорони праці в лабораторіях ветеринарної медицини
- вимоги безпеки під час ветеринарного обслуговування тварин
- вимоги безпеки під час проведення ветеринарно-санітарних заходів
- правила електробезпеки
- вимоги пожежної безпеки

вміти:

- проводити розслідування та вести облік нещасних випадків
- проводити атестацію робочих місць за умовами праці
- безпечно працювати в лабораторіях ветеринарної медицини

- проводити ветеринарне обслуговування тварин з дотриманням безпеки праці
- володіти навичками організації та проведення ветеринарно-санітарних заходів з дотриманням безпеки праці
- працювати з дотриманням правил електробезпеки.
- працювати з дотриманням правил електробезпеки.

III. НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в галузі ветеринарної медицини, здійснювати діагностику, лікування та профілактику патологій заразної і незаразної етіології відповідно до спеціальності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів біології та прикладних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях

Загальні компетентності

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності

- Здатність відбирати, етикетувати і упаковувати матеріал для лабораторних досліджень та оформлювати супровідні документи на нього.
- Здатність виконувати профілактичні ветеринарно-санітарні заходи, карантинування та своєчасну ізоляцію хворих і підозрілих на захворювання тварин з метою запобігання захворюванню та загибелі тварин.
- Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики, благополуччя тварин у професійній діяльності.
- Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці під час фахової діяльності.
- Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- Здатність використовувати знання й практичні навички у випадках виникнення та ліквідації заразних хвороб.

- Здатність контролювати дотримання ветеринарних вимог під час виробництва продукції тваринництва.
- Здатність надавати оперативну допомогу, здійснювати профілактику травматизму тварин та забезпечувати заходи щодо отримання здорового поголів'я.
- Здатність планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.
- Встановлювати діагноз хвороби на основі виявлених характерних патологоанатомічних змін в уражених органах і тканинах під час розтину трупів тварин.
- Володіти технікою проведення оперативних втручань.
- Брати участь у розробленні карантинних та оздоровчих заходів, застосовувати методи терапії тварин і профілактики хвороб різної етіології.
- Дотримуватися принципів роботи та правил експлуатації обладнання, приладів, інструментів, що застосовуються у ветеринарній медицині.
- Знати правила зберігання фармацевтичних засобів і біопрепаратів, шляхи їх застосування, раціонально використовувати ветеринарні засоби, обладнання та інше ветеринарне майно.
- Проводити дезінфекцію, дезінсекцію, дератизацію та інші заходи з профілактики хвороб заразної етіології.
- Застосовувати зоогігієнічні і ветеринарні правила утримання та годівлі тварин.

IV. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в ветеринарній медицині. Система управління охороною праці.

Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці.

Система управління охороною праці в організації. Організація охорони праці в організації, комплексах, у фермерських та індивідуальних господарствах. Розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців організації, підприємства, галузі. Контроль за станом охорони праці. Навчання з питань охорони праці та пропаганда безпечних методів праці.

Державний нагляд і громадський контроль. Органи державного нагляду за охороною праці.

Умови праці, небезпеки та шкідливості у ветеринарній медицині.

Умови праці спеціалістів ветеринарної медицини.

Атестація робочих місць ветеринарних спеціалістів за умовами праці

Практичне заняття 1

Розробка інструкції з охорони праці.

Тема 2. Основи фізіології та гігієни праці. Травматизм та професійні захворювання в галузі.

Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці.

Травматизм та професійні захворювання в галузі.

Розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом.

Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.

Розслідування та облік аварій. Розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру.

Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм і професійних захворювань працівників ветеринарної медицини. Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності.

Тема 3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.

Суб'єкти та об'єкти страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Страхові тарифи. Страхові виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків.

Тема 4. Вимоги безпеки в галузі тваринництва

Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Вимоги до території, виробничих приміщень, майданчиків. Вимоги до організації й виконання виробничих процесів із підвищеними рівнем небезпеки.

Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання та виробництва продукції. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та

утримання робочих місць. Гарантування безпеки контрольно-вимірювальними приладами, автоматизованими системами управління, сигналізації та зв'язку.

Виробнича санітарія і гігієна праці.

Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі. Шкідливі хімічні речовини, біологічні чинники, виробничий пил. Мікроклімат. Освітлення. Виробничі випромінювання: оптичні, електромагнітні, іонізуючі. Шум. Інфразвук та ультразвук.

Правила особистої гігієни. Запобігання хвороб, спільних для людей і тварин.

Засоби індивідуального захисту ветеринарних фахівців.

Практичне заняття 2

Дослідження забрудненості повітря робочої зони шкідливими речовинами та відповідність його нормативним значенням

Тема 5. Безпека праці у ветеринарній медицині

Загальні вимоги безпеки та гігієни праці під час проведення ветеринарно-санітарних заходів у тваринництві:

безпека праці під час проведення дезінфекційних робіт;

безпека праці під час проведення дезінсекційних заходів;

безпека праці під час проведення дератизації приміщень;

безпека праці під час проведення деінвазії тварин.

Методи фіксування та повалення тварин:

загальні вимоги безпеки щодо фіксування тварин;

вимоги безпеки під час фіксування та повалення коней ;

вимоги безпеки під час фіксування та повалення великої рогатої худоби;

вимоги безпеки під час фіксування та повалення свиней;

вимоги безпеки під час фіксування та повалення овець і кіз.

Безпека праці під час штучного осіменіння:

безпека праці під час догляду за бугаями;

безпека праці під час догляду за кнурами-плідниками;

безпека праці під час догляду за жеребцями;

безпека праці під час зберігання і перевезення сперми та осіменіння тварин;

Безпека праці під час клінічного дослідження тварин:

загальні правила поводження з тваринами під час їх обстеження;

вимоги безпеки під час обстеження коней;

вимоги безпеки під час обстеження ВРХ;

вимоги безпеки під час обстеження свиней;

Безпека праці під час обстеження дрібних тварин, птиці та бджіл:

безпека праці під час обстеження собак;
безпека праці під час обстеження котів;
безпека праці під час обстеження кроликів та хутрових звірів;
безпека праці під час обстеження птиці;
безпека праці під час роботи із бджолами.

Безпека праці під час акушерських і гінекологічних досліджень та хірургічного лікування тварин:

безпека праці під час ректального дослідження тварин;
безпека праці під час надання акушерської допомоги;
безпека праці під час відділення посліду;
безпека праці під час лікування метритів та післяпологових ускладнень;
безпека праці під час дослідження молочної залози та її лікування;
безпека праці під час хірургічного лікування тварин.

Загальні вимоги безпеки на роботах з патолого-анатомічного розтину трупів:

вимоги безпеки до приміщень та території патолого-анатомічного розтину трупів;

гігієна та безпека праці під час патолого-анатомічного розтинання трупів;
правила поводження з інструментом та патологічним матеріалом після розтину трупів;

забезпечення ветеринарно-санітарного контролю за експлуатацією скотомогильників та біотермічних ям.

Правила охорони праці в лабораторіях ветеринарної медицини:

небезпечні і шкідливі виробничі чинники у лабораторіях ветеринарної медицини;

вимоги безпеки під час роботи із зараженим або підозрілим на зараження матеріалом;

вимоги безпеки під час роботи у лабораторних боксах у разі проведення бактеріологічних і вірусологічних досліджень;

безпека праці під час серологічних досліджень;

безпека праці у разі діагностування мікозів та мікотоксикозів;

безпека праці під час паразитологічних досліджень;

безпека праці під час хіміко-токсикологічних досліджень;

безпека праці у разі проведенні радіологічних досліджень;

заходи у випадку аварій під час роботи з культурами мікроорганізмів, інфікованим матеріалом, кислотами, лугами та іншими хімічними речовинами.

Вимоги безпеки під час масових діагностичних, лікувально-профілактичних заходів

Безпека праці під час проведення:

- щеплень
- туберкулінізації
- малеїнізації
- взяття проб крові
- дегельмінтизації
- обробки (купання) тварин від нашкірних паразитів
- аерозолетерапії

Тема 6. Пожежна безпека

Основні заходи пожежної профілактики в ветеринарній медицині

Класи виробничих і складських приміщень з вибухової та пожежної небезпеки, Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.

Протипожежні перешкоди. Гарантування безпечної евакуації персоналу, тварин та птиці. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції. Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Протипожежне водопостачання. Первинні засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.

Практичне заняття 3

Вибір типів та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння.

Тема 7. Електробезпека в ветеринарній медицині

Дія електричного струму на людину. Види електричних травм. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом.

Електрозахисті засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Тема 8. Надання долікарської допомоги потерпілим

Перша допомога непритомній людині, у разі шоку, кровотечі, вивиху, перелому, забиття, опіків, перегрівання, обмороження, отруєння, ураження електричним струмом, укусів отруйними зміями, павуками, комахами, тваринами.

V. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекцій	лабораторних	практичних	самостійних
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
I. Основні законодавчі акти та нормативно-правові документи з питань охорони праці. Система управління охороною праці.	8	2		2	4
Заняття 1. Нормативно-правові документи з охорони праці. Управління охороною праці.		2			
С.В. Закон України «Про охорону праці»					2
С.В. Органи державного управління охороною праці.					2
Заняття 2. Розробка інструкцій з охорони праці				2	
II. Основи фізіології та гігієни праці. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків	6	4			2
Заняття 3. Основи фізіології та гігієни праці.		2			
Заняття 4. Травматизм та професійні захворювання.		2			
С.В. Спеціальне розслідування. Розслідування аварій					2
III. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання	4				4
С.В. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві					4
IV. Вимоги безпеки в галузі тваринництва	16	10		2	4
Заняття 5. Вимоги безпеки щодо організації виробничих процесів у тваринництві		2			

<i>Заняття 6. Виробнича санітарія і гігієна праці в тваринництві</i>		2			
<i>Заняття 7. Освітлення приміщень</i>		2			
<i>Заняття 8. Мікроклімат тваринницьких приміщень.</i>		2			
<i>Заняття 9. Дослідження забрудненості повітря</i>				2	
<i>Заняття 10. Виробничі випромінювання: оптичні, електромагнітні, іонізуючі</i>		2			
<i>С.В. Шум. Інфразвук та ультразвук.</i>					2
<i>С.В. Сигналізація та знаки безпеки</i>					2
<i>Усього годин за модуль</i>	34	16		4	14
Модуль 2					
<i>V. Безпека праці в ветеринарній медицині</i>	20	18			2
<i>Заняття 11. Безпека праці при виконанні ветеринарно-санітарних заходів</i>		2			
<i>Заняття 12. Вимоги безпеки щодо фіксування тварин</i>		2			
<i>Заняття 13. Безпека праці під час штучного осіменіння</i>		2			
<i>Заняття 14. Безпека праці під час клінічного дослідження тварин</i>		2			
<i>С.В. Безпека праці в ветеринарних клініках</i>					2
<i>Заняття 15. Безпека праці під час акушерських і гінекологічних досліджень та хірургічного лікування тварин</i>		2			
<i>Заняття 16. Вимоги безпеки на роботах з патолого-анатомічного розтину трупів</i>		2			
<i>Заняття 17. Правила охорони праці в лабораторіях ветеринарної медицини.</i>		2			
<i>Заняття 18. Вимоги безпеки під час масових діагностичних, лікувально-профілактичних заходів.</i>		2			
<i>VI. Пожежна безпека</i>	4	2		2	
<i>Заняття 19. Пожежна безпека</i>		2			
<i>Заняття 20. Вибір типів та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння</i>				2	

<i>VII. Електробезпека</i>	<i>2</i>	<i>2</i>			
<i>Заняття 21. Електробезпека</i>		<i>2</i>			
<i>VIII. Заняття 22. Надання долікарської допомоги потерпілим</i>		<i>2</i>			
<i>Усього годин за модуль</i>	<i>26</i>	<i>22</i>		<i>2</i>	<i>2</i>
<i>Підготовка до екзамену</i>	<i>30</i>				<i>30</i>
<i>Усього годин за VI семестр III курсу</i>	<i>90</i>	<i>38</i>		<i>6</i>	<i>46</i>

VI. Теми практичних занять

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
<i>1</i>	<i>Розробка інструкцій з охорони праці</i>	<i>2</i>
<i>2</i>	<i>Дослідження забрудненості повітря</i>	<i>2</i>
<i>3</i>	<i>Вибір типів та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння</i>	<i>2</i>
	<i>Всього</i>	<i>6</i>

VIII. Самостійна робота

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>К-сть годин</i>
<i>1</i>	<i>Закон України «Про охорону праці».</i>	<i>2</i>
<i>2</i>	<i>Органи державного управління охороною праці.</i>	<i>2</i>
<i>3</i>	<i>Розслідування аварій та професійних захворювань</i>	<i>2</i>

4	<i>Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.</i>	4
5	<i>С.В. Шум. Інфразвук та ультразвук.</i>	2
6	<i>Сигналізація та знаки безпеки</i>	2
7	<i>Вимоги безпеки при роботі в клініках ветеринарної медицини</i>	2
8	<i>Підготовка до екзамену по темах: Основні законодавчі та лативно-правові акти з охорони праці в ветеринарній медицині. тема управління охороною праці. Основи фізіології та гігієни праці. зматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування асних випадків. Вимоги безпеки в галузі тваринництва. Безпека праці перинарній медицині. Пожежна безпека. Електробезпека</i>	30
	Всього	46

IX. Індивідуальні завдання

Написання рефератів на відповідну тематику, участь в науково-практичних конференціях, вирішення ситуаційних завдань.

X. Методи навчання

Інформаційно - повідомлювальні з елементами проблемності і наочності, бесіда, вирішення ситуаційних завдань, оформлення документації.

XI. Методи контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та за результатами виконання завдань на самостійну роботу за такими методами: експрес-опитування, письмові роботи, завдання для практичних занять.

Підсумковий контроль знань здійснюється в формі екзамену.

Протягом вивчення дисципліни здобувач освіти зобов'язаний:

- систематично відвідувати заняття;*
- вести опорні конспекти лекцій;*
- опрацьовувати матеріал для самостійного вивчення;*
- виконувати завдання на практичних заняттях;*

виконувати тестові завдання;
виконувати індивідуальні семестрові завдання.

XII. Національна шкала оцінювання:

<i>екзамену, модуля, практичних занять, усних чи письмових відповідей, тестів</i>
<i>відмінно</i>
<i>добре</i>
<i>задовільно</i>
<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>

XIII. Методичне забезпечення

- 1. Нормативні документи.*
- 2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.*
- 3. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни.*
- 4. Інструкційні картки для виконання практичних робіт.*

XIV. Рекомендована література

- 1. О.В.Войналович, Т.О.Білько, Є.М.Марчишина Охорона праці у ветеринарній медицині, підручник, - К.: Центр учбової літератури, 2016. – 554 с.*
- 2. Пістун І.П., Хом'як Й.В. Охорона праці в сільському господарстві: навч. посіб. - Вид-во "Палітурка", 2007. - 456 с.1. Пістун І.П., Хом'як Й.В. Охорона праці в сільському господарстві: навч. посіб. - Вид-во "Палітурка", 2007. - 456 с,*

XV. Інформаційні ресурси

- 1. Сайт викладача Колесниченка Юрія Миколайовича
<https://sites.google.com/site/yuriyterapiya/>*
- 2. Сайт бібліотеки ВСП Козелецький фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського аграрного національного університету*

<https://sites.google.com/site/kozeletsveterinarylibrary/citalna-zala>